

Pintea László
ÜRES CSÓNAK

Elvadult bozótos szélén gyülekezünk, rövid megbeszélést követően indulunk a szigetre, ahol a vadászat előtti éjszakát töltjük. Csónakunk a nádasba vágott keskeny csatornán halad, evezők csobbanása riasztja a tó madarait. Súlyosan borul fölénk a szélben hajladozó nád, menedéket ígérő lapos szigetecskék, sással, kákával körbenőtt dombok emelkednek ki a zöldes árnyalatú vízből. Siklók borzolják a sima felszín, szúnyograjok kavarnak a fejük fölött. Társaim közül többen pipára gyútanak, füstfelhőbe burkolózva siklunk az iszapban álló fák között. Egy kopárabb részen kitarulkozik előttünk a hatalmas vízfelszín, a ropogó nád hangjára madarak rebbennek fel, hogy távolabb, biztonságos körülmények között ereszkedjenek a hullámokra. Enyhe szellő támad, susogva hajladozik a növényzet; a központi gyülekezőhely felé közeledve összemosódnak a hangok, titokzatos nevezéssel telik meg a csend.

A szigeten már vár ránk a kopott köpenyekbe burkolózó személyzet, készségesen állnak a rendelkezésünkre. Előírás szerint adjuk át fegyvereinket és a töltenytárat a megbízott felügyelőknak; a biztonság kedvéért, félreeső sátorban tárolják őket; indulás előtt hiánytalanul visszakapjuk a felszerelést. Átható ételszag árad, fokhagymás lében pácolt hússal kínálnak bennünket, sátraink előtt, állva fogyasztjuk el egyszerű vacsoránkat. A szalmafonatos üvegekben felszolgált bor mesélésre ösztönöz bennünket, idősebb társaink izgalmas vadászatok eseményeit sorolják. A fiatalabbak szavak értelmén tűnődve ülnek a sátor előtti fűben, pipájukat szívják, egykedvűen kortyolgatják borukat. Kuttyák csaholnak, idegen hangok, szokatlan kiejtések keverednek a beszédbe. A birtokon szolgáló férfiak tűnnek fel a bokrok mögött, halk utasításnak engedelmeskedve, egymás után szállnak a lapos fenekű csónakokba, majd különböző irányokba indulnak el, hogy kirakják a hajnali csalétket.

Takaróba burkolózva fekszem a sátorponyva alatt, a hallott történetek igazságtartalmán tűnődöm. Sötétség borul a szigetre, csak a felügyelő suttogása hallatszik, ahogy halk szavakkal utasítja a szolgálakat. Elalvás

előtt a hajnali indulásra gondolok, képzelt események folynak össze az álom képeivel; egyetlen pillanatra se feledkezem meg a tó vizének neszezéséről.

Suttogó hangokra ébredek, ismeretlen szolga rázza a vállamat. Sötétség borul a tájra, de a sátrak előtti tisztás tele van álmosan nyújtózkodó alakokkal. A fáklyák tompa fényében nehezen ismerem fel barátaimat; fáradt, kimerült vagyok, gémberedett tagokkal ereszkedem le a harmattól csúszós parton, hogy hideg vízben mosakodva frissüljek fel. A szolgák rég talpon vannak, talán nem is aludtak, szorgosan gyújtogatják a tüzet, pislákoló parázson melegítik az este főzött kávéját. Imbolygó lángok köré húzódva fogyasztjuk el sült húsokból álló bőséges reggelinket, savanykás bort iszunk a nádfonatú üvegekből. Szeretném megköszönni a meghívást, sajnos sehol sem találok gyermekkori barátomat, a vadászat szervezőjét.

Bársonyos feketeség ölel körül bennünket, halk utasítások hangzanak el, senki nem akarja háborgatni a sziget hajnali csendjét. Egymás után kapjuk vissza fegyvereinket, gondosan ellenőrizzük a lőszeres tarisznya tartalmát. Kísérőm, egy tapasztalt és megbízható parasztember lapos fenekű csónakhoz vezet, előzékenyen int, hogy szálljak be. A biztonság kedvéért vásznakkal bélelt dézsába helyezem puskáimat, zárható faládikába kerül a sörét és a salétromszagú lópor.

Egyszerre indul el a társaság, vidám szavakkal kívánunk szerencsét. Vékony páraréteg lebeg a víz fölött; vezetőm gyakorlott mozdulatokkal evez, később a csónak farában állva, csáklójával tolja maga előtt a ladikot. Csendben szeljük a sima vizet, csak a halk loccsanás hallatszik, és a bugyborékoló hang, ahogy a karó érinti a felszínt, majd súrlódva süpped az iszapba. Váratlanul szélesedik ki a nádasba vágott csatorna, lapos hullámok csobbannak a csónak falán, hűvös szellő libben a távoli hegyek felől. A pirkadat halvány sávja már a gerinc fölött dereng, tisztán látszanak a hófödte csúcsok. Sziget körvonalai sejlenek fel az előttünk elterülő végtelen vízfelszínen, vadkacsák hápogása hallatszik a sással borított sekélyes hajlatok felől. Vezetőm erőteljes lendítéssel kerüli meg a lapos szigetet, a biztonság kedvéért igyekszünk minél jobban eltávolodni a többi vadásztól. Az ellentétes oldalra érve erőteljes mozdulattal döfi az iszapba csáklóját, majd gondosan hozzákötözi a csónakot. Nincs más dolgunk, türelmesen várjuk a hajnalt, mely a hegyek mögött készülődik, hogy oldja a víz fölött sűrűsödő homályt.

Völgyhajlatokból induló szél süvít végig a tó fölött, simogatva borzolja a felszínt. Hűvösebb van, mint amire számítottam, kopott plédet teríték a vállamra. Tilos a hangos beszéd, mutogatva értetem meg magam a kíséremmel. Iszonyúan hosszúnak tűnik a várakozás, hogy elüssük az időt, magunkkal hozott nádkötegekkel álcázzuk a csónak elejét és oldalát.

Váratlanul hasad meg a keleti égbolt, fokozatosan szélesedő fénysáv vakítja a szememet. A sziget körüli nádasban folyamatosan erősödnek az egymást szólítgató hangok, a csapkodó szárnyak neszezése. Kísérem kifejezéstelen arccal várakozik a csónak farában, a távoli hegygerinc árnyalatait vizsgálja. Rózsaszínben játszanak az ég peremén lebegő felhők, váratlan vihar még véletlenül se fenyegeti a vadászat sikerét. Csillogva tör a tóra a hajnal, erőszakosan szorítja vissza a hóka sötétséget; tükröződve terjed a fény, rejtett távlatokat világítanak meg a rézsútos pászmák. Tenyeremmel takarom el a sugarakra érzékeny szememet. Barátaim közül senki nem figyelmeztetett a rétegződő párára, iszonyúan fázom, csontomig hatol a hideg. Ellentétes érzések kavarnak bennem, rég megbántam, hogy elfogadtam a meghívást. Vacogva határozom el, hogy soha nem engedek a könnyelmű csábításnak. Kísérem türelmén csodálkozom, vállára terített köpenyben, egykedvűen ül a csónakfarban, véletlenül sem elégedetlenkedik, egyetlen panaszos szó sem hagyja el a száját.

Csobbanások, rebbenések törik meg a sziget csendjét, ébredő madarak készülődnek elhagyni rejtekhelyüket. Rézsútos fénytől megzavart hal csap a magasba, tisztán látom az uszonyáról csepegő vizet. Fokozatosan terjed a világosság, lassan tisztulnak a színek árnyalatai. Gondosan ellenőrzöm fegyvereimet, és magam mellé készítem őket. Segítöm a puskák újratöltéséhez készülődik, amikor a távolban felhangzik a kürtszó, és eldördülnek az első lövések. Riadt vadkacsák húznak el alacsonyan a csónak fölött, arcomon érzem szárnyuk suhogását. Madár csapatok szállnak fel a vízről, ék alakba rendeződve fordulnak a dombok lankás hajlatai felé. Szinte folyamatosan dörögnek a fegyverek, a segédek nem győzik tölteni a felforrósodott csövű puskákat. Magam sem tudom, mire várok, türelmesen húzom az időt, nem látom értelmét a felesleges gyilkolásnak. Kísérem értetlenül mered rám, nem talál magyarázatot. Egészen magasan szállnak a vadludak, panaszos gágogásuk betölti a tó fölötti teret. Lassan emelem vállamhoz a puskámat,

gondosan célzok, aztán meggondolom magamat. Tapasztalatból tudom, hogy a riadt madarak gyorsabban szállnak, mint ahogy feltételezem, talán nem akarok kudarcot vallani. Szárnyak suhogása tölti be a levegőt, csoportosan repülnek el fölöttem a kacsák, dördülések riasztják meg a csapatot, hirtelen fordulással váltanak irányt, ismét a közelünkben haladnak el, zavarodottan keringenek a sziget fölött. Továbbra sem lövök. Lágy szárnyalással magányos madarak szállnak egészen magasan, röptük ívében gyönyörködöm.

Éles dördüléssel csattannak a fegyverek, az eltalált madarak hirtelen inognak meg, kétségbeesetten csapkodnak sérült szárnyaikkal, aztán lassan, pörögve zuhannak, hogy loccsanva csapódjanak a vízbe. A nagyobb testű vadlibák csak megsérülnek, tehetetlenül vergődnek egy ideig, aztán megbékélve fekszenek el a lapos hullámokon. Sok kacsza zuhan a nádasba, lógó fülű, foltos vadászebek hasítják a vizet, némán, vakkanás nélkül gyűjtik be a zsákmányt. A vadászok arca tüzel az izgalomtól, büszkén kiáltoznak egymásnak, sikereikkel dicsekszenek. Újabb dörrenések keverednek a szárnyak suhogásával. A vadászatra képzett segédek nem győzik tölteni a fegyvereket, nedves rongyokba göngyölve hűtik a felforrósodott csöveket.

Sérült kacsza csapódik közvetlenül a csónak mellé, kékes tollazatán megcsillan a fény. Okos szemével kérdően néz fel ránk, biztonságot keresve húzódik a deszkaperem alá. Abban az esetben, ha óvatosan nyúlok utána, talán sikerül megfognom. Hirtelen mozdulattal kapom el a madár nyakát, egyetlen rántással emelem a csónakba, a fegyverek tárolására használt dézsába dobom, majd nedves vásznat borítok rá. Egy ideig kétségbeesetten vergődik, aztán elfárad, fokozatosan megnyugszik. Kísérőm is érti szándékomat, elismerően bólogat. Egyre több kacsza riad fel, erőszakos dörrenések keverednek a szárnyak halk suhogásával. Sebesült testű madarak véres tajtékot kavarnak a hullámzó vízen, sima szőrű ebek vakkanás nélkül gyűjtik össze őket.

Magasra emelkedik a nap, élénk sugarak oszlatják a hajnal nyirkos páráját. A hullámzó felszín vakítóan csillog a napsütésben. Egyáltalán nem fázom, izgatottan dobom a csónak aljába a vállamra terített plédet. Ritkulnak a lövések, tőlem balra teljesen abbamaradnak. Társaim csónakja gyorsan telik meg az egymásra dobált, sérült madarakkal. Üveges szemek nézik a magasban suhanó felhőket, tátott csőrökből véres lé szívárog a korhadt fenékdeszkákra. Lapos fenekű csónakok

cikáznak a tavon, a nádas belsejéből gyűjtik össze az ottfelajtott áldozatokat. Az én ladikom mozdulatlanul várakozik. Egyszer sem sütöttem el a fegyveremet, nem dicsekedhetek becses zsákmánnyal. Nincs szükségem elismerésre, véletlenül sem kínoz semmiféle hiányérzet. Büntelen emberként vészelttem át a hajnali mézszárlást, baljós előjelektől szabadulva egyre kevésbé nyomaszt a veszély előérzete. A verőfényes tó túlsó partjára gondolok, a sziklák alatt álló tornácos házra, ahol áldott állapotban lévő feleségem aggódik miattam; ünnepélyes keretek között ígértem meg neki, hogy nem ontok vért. A közelében lenne a helyem, szórakozás helyett őt kellene oltalmaznom.

Elnyújtott kürtszó hallatszik, hullámok fölött visszhangozva jelzi a vadászat végét. Lassan fordulnak a csónakok, egymás után indulunk vissza a nádba vágott keskeny folyosókon át a központi szigetre. Már a vízben álló fák között siklunk, a délelőtti verőfényben sokkal rövidebbnek tűnik az út, mint a hajnali derengésben. A csatorna mélyén barátom csónakja körül vibrál a fény, peremig töltik meg az egymásra dobált madarak. Vidáman integet, egymás mellett tartunk a sziget felé. Lankadó érdeklődéssel fogadom izgalmas történeteit, a saját gondolataim foglalkoztatnak. Üres csónakomat látva gúnyos kérdésekkel ostromol. Viccesnek vélt idézetekkel válaszolok. Tökéletesen értjük egymást, nincs szükségünk bonyolult magyarázatokra. Elégedetten hunyorgom a reggeli napsütésben, ígéretemhez híven viselkedtem; titkos elégtételt érzek, fokozódó nyugalom jár át. Vezetőm békésen evez, a dézsa mélyén helyeslően hápog a sérült kacsá. Lapos hullámok csapkodják a ladik oldalát, valahol a magasban isteni rend feltételei sejlének.